

7. K. Paprzyca “Sustainable management of the space as a condition for the development of the medium – sized cities” CIL-2018 Organizing Committee, Industrial Engineering & Management, ICIL2018 conference, Beer Sheva, 2018

8. Paprzyca K., „Konceptcja rozwoju miasta Oświęcim poprzez ofertę wzrostu walorów kulturowych, użytkowych” Technical Transactions - Czasopismo Techniczne”, Vol. 115, Iss. 3, 2018

*Гербун Надія Анатоліївна, кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук КНУБА*

ПУБЛІЧНИЙ МІСЬКИЙ ПРОСТІР ТА БЕЗПЕКА ЖІНОК

Оскільки чоловіки та жінки по-різному використовують міський простір, останнім часом все більше держав, і не лише європейських, враховують гендерний компонент при плануванні міського простору з метою створення гнучкого та адаптованого до потреб різних соціальних груп середовища. Однак те, в чому полягають відмінності щодо життєдіяльності чоловіків і жінок в містах, є багатоконлексним питанням, яке потребує ґрунтовних досліджень. До важливих складових цього питання слід віднести проблему забезпечення для жінок безпечного використання публічних місць.

У 2016 році було проведено опитування жінок віком від 18 до 72 років, що живуть в Парижі та у передмісті щодо того, чи бояться вони відвідувати публічні місця (загалом або якісь конкретні) вдень або вночі (табл.1).

Таблиця 1

Страхи жінок, що пов'язані з перебуванням в публічному місці та часом (%)

Боюся...	відвідувати самій публічні місця	проходи через конкретні квартали та вулиці	підходити до місць, де мало людей
Ні	55,4	46,2	45,3
Так, вдень	0,3	0,6	0,7
Так, вночі	39,8	40,7	35,4
Так, вдень і вночі	4,6	12,4	18,5

Джерело : 1, с. 107-108.

Майже кожна п'ята жінка вважає деякі місця в місті небезпечними, але найбільший вплив на відчуття страху має нічний час. Отже, майже половина респондентів боїться ходити вночі одні в місті.

Дослідники виявили, що:

1) страх жінок стати жертвою насильства обмежує їх свободу пересування в публічних місцях;

2) жінки набагато частіше, ніж чоловіки, розробляють стратегії щодо уникнення публічних місць.

Отже, страх щодо насильства як соціального явища проявляє себе в соціально-гендерному розділенні простору. Жінки відчують, що вони, начебто, мають більш повний «дозвіл» на перебування в одних місцях, та їх присутність в інших – менш «законна» або «дозволена». На думку жінок, перетин певних просторових кордонів підвищує ризики стати жертвою насилля, як і те, що нічний час та темрява підвищують небезпеку щодо насилля, тому в цей час жінка не повинна бути одна [1, с. 105-106].

Отже, чоловіча монополія на публічний простір має дві складові – просторову та часову.

Проведені в другій половині ХХ дослідження виявили, що жінки, які у пізній час проходять через публічний простір, постійно думають про те, що на них можуть напасти та усвідомлюють себе більш слабкими та повільними, порівняно з чоловіками.

Було виявлено, що більшість жінок принаймні один раз у своєму житті стикалися з сексуальним насильством (не обов'язково в екстремальній формі), однак такий досвід посилив у них відчуття, що вони фізично вразливі. Крім того, через ЗМІ жінки отримують сигнали (навіть, через рекламу щодо запобігання насильству), що відвідування публічних місць після певної години є порушенням гендерних норм. Більше того, інформація щодо існуючої небезпеки для жінок в публічних містах іде безпосередньо і від влади [1, с. 104] Яскравим прикладом цього стали поради жінкам від мера німецького міста Кельна Генрієтти Рекер щодо перегляду своєї поведінки заради уникнення сексуального насильства. Приводом її виступу на конференції 6 січня 2016 року стало скоєння масових нападів на жінок у новорічну ніч з боку вихідців з арабських країн та з Північної Африки. Після тих жахливих подій (до 12 січня) в поліцію Кельна було подано більше 650 заяв від жінок щодо пограбувань, сексуальних домагань та згвалтувань. Усвідомлюючи неефективну роботу поліції в той час, Рекер закликала жінок уникати спілкування з незнайомцями, не ходити поодиночці, триматися від чоловіків на дистанції, що більша за відстань витягнутої руки. Через деякий час, після обурення громадськості, мер Кельна вибачилась за свої слова, однак жінкам в черговий раз дали зрозуміти, що вони незахищені в містах [2].

Необхідно зазначити, що аналогічні випадки були не лише в інших містах Німеччини, а й в містах Австрії, хоча, на щастя, не в такому масштабі. У Відні, так само, як і у Кельні, жінкам було надано поради щодо захисту себе від сексуального насильства. Очільник віденської

поліції Герхард Пюрстель в інтерв'ю місцевій пресі сказав, що жінки повинні ходити вночі у супроводі, уникати небезпечних місць у барах, не вживати алкогольні напої, запропоновані незнайомцями. Однак спроба перекласти провину за напади на самих жертв було гостро сприйнята австрійським суспільством та багатьма політиками. Так, представник по справах жінок партії «зелених» Бериван Аслан зазначив, що такий підхід поліції є неправильною реакцією на насилля [3].

Отже, особистий досвід, досвід інших жінок, інформація, яка продукується ЗМІ відповідним чином формує у значної частини жіночої спільноти відчуття страху ходити по місту вночі.

Парки та площі, автостоянки та спортивні майданчики, вулиці, автобусні зупинки тощо повинні плануватись таким чином, щоб відповідати потребам жінок, до яких, насамперед, необхідно віднести:

- зручність щодо доступу до місця та виходу з нього;
- можливість комфортного переміщення в межах даного простору;
- наявність гарного освітлення, щоб жінки могли бачити та були видимі, а також щоб не було темних, неосвітлених «схованок»;
- прості для прочитання і розуміння знаки, що допомагають знайти вірний шлях;
- легкий доступ до комфортних, безпечних туалетів [4].

Отже, міський простір не є нейтральним і його планування може як полегшити, так і ускладнити використання його жінками, що має безпосередній вплив на якість громадського життя. Гендерні відносини між жінками та чоловіками нерозривно пов'язані з формуванням і розвитком міських просторів. Крім того, необхідно враховувати місцеві історичні, культурні та економічні чинники, що мають вплив на спосіб життя жінок.

Міська влада повинна виявляти ті місця, які жінки вважають небезпечними, оскільки, вони, як правило, є небезпечними для всіх соціальних груп міста. Перепланування таких місць знизить рівень жіночих страхів та підвищить якість міського життя для всіх мешканців. Планування публічних місць з врахуванням інтересів жінок сприятиме стабільному розвитку міст, забезпеченню високого рівня комфорту для всіх людей, що живуть в них.

Українські міста, що прагнуть до європейського рівня, повинні, спираючись на зарубіжний досвід, включати до своїх генеральних планів, стратегій розвитку та концепцій містобудування гендерну складову. Проектування гендерно-чутливого, безпечного міського середовища неможливо здійснити без участі жінок, тому українській владі, зокрема органам місцевого самоврядування слід сприяти їх залученню до цих процесів.

Список використаних джерел

1. Condon S., Lieber M., Maillochon F. Feeling Unsafe in Public Places: Understanding Women's Fears // Revue française de sociologie. 2007. Vol 48. P. 101-128.

2. Полиция Кельна под огнем критики: "Так работать нельзя!" [Електронний ресурс]. BBC News. Русская служба. URL: https://www.bbc.com/russian/international/2016/01/160106_cologne_police_critised (дата звернення : 06.01.2016).

3. Полиция признала: в новогодних атаках на женщин в Европе участвовали мигранты [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vesti.ru/doc.html?id=2706021#> (дата звернення : 08.01.2016).

4. Safe Public Spaces for Women and Girls [Електронний ресурс]. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment for Women. URL: <http://www.endvawnow.org/en/articles/251-safe-public-spaces-for-women-and-girls.html> (дата звернення : 07.11.2018).

*Зінов'єва Олена Сергіївна, кандидат архітектури, доцент
кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО МІСТА ТА СТАЛІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Архітектурна діяльність спрямована на перетворення природного середовища та створення середовища штучного, комфортного і одночасно гармонійно вписаного в природу. Воно багато в чому визначає світогляд людини, її культуру, істотно впливає на здоров'я і працездатність. Тому в основі архітектурного проектування повинен лежати підхід, суть якого полягає в представленні архітектурного об'єкта (регіону, міста, мікрорайону або будівлі), як складної системи взаємозв'язків не тільки між його окремими складовими, з природним оточенням та зі всіма мешканцями цього середовища.

Сталий розвиток – це процес змін, в якому експлуатація природних ресурсів, напрямки інвестицій, орієнтація науково-технічного розвитку, розвиток особистості та інституційні зміни погоджені одні з одними і зміцнюють сучасний і майбутній потенціал для задоволення людських потреб. Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку приділила у своїй діяльності основну увагу необхідності сталого розвитку, при якому задоволення потреб теперішнього часу не підриває здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Таке формулювання поняття сталий розвиток зараз широко використовується в якості базового в багатьох країнах.